

је победила опозиција окупљена око „Солидарности” да би после краћег периода двовлашћа (јер је председник Републике Јарузелски био комуниста) на децембарским председничким изборима 1990. победио Лех Валенса а Пољска прекинула сваку везу са социјализмом. Слична ситуација се догађала и у Чехословачкој где је револуционарним променама претходило масовно и мирно окупљање грађана познато као „Плишана револуција” које је имало наглашен антисовјетски и антикомунистички карактер. Ови мирни протести су довели до распада Чехословачке социјалистичке Републике, а на основу договора њених федералних јединица које су постале независне државе. Чешка и Словачка су се у току 1992. прогласиле сувереним и независним државама и донеле своје уставе да би већ крајем те године изашле из двочлане федерације и кренуле самосталним државноправним путем. Тај њихов договор је реализован усвајањем Уставног закона о распуштању Федеративне Републике Чешке и Словачке од новембра 1992. да би у поноћ 31. децембра 1992. уместо јединствене федералне државе настале две нове, независне државе: Република Чешка и Република Словачка као њене наследнице које су убрзо (1993) донеле и своје прве уставе.

За разлику од Чехословачке која се распала, слом социјализма у Демократској Републици Немачкој је водио њеном уједињењу са Савезном Републиком Немачком и стварању јединствене Немачке. Том уједињењу су претходили чести немири и ексцеси у ДР Немачкој чији су грађани покушавали на разне начине да пређу фамозни Берлински зид и споје се са својим сународницима и рођацима у Западном Берлину али и другим деловима СР Немачке. Масовни немири и протести широм ДР Немачке су поткопали дотад чврсту Хонекерову власт и диктаторски режим и натерали је на попуштање и компромисе доношењем посебног Закона о уставним начелима од јуна 1990. који је требало да задовољи и смири масе. Даљи развој догађаја је водио слабљењу ДР Немачке и њеном постепеном увлачењу у процедуру уједињења у јединствену Намечку што је и учињено мирним путем, закључењем три међудржавна уговора. Тим уговорима је ДР Немачка интегрисана у уставни систем СР Немачке и стављена под њен Устав, да би на основу одлуке Парламента ДР Немачке о приступању СР Немачкој дошло до коначног уједињења две Немачке (31.08.1990) када је усаглашено успостављање државног јединства Немачке и проширена примена Основног закона СР Немачке и њеног законодавства на целу (уједињену) земљу. Најдалекосежније су биле промене у СССР-у јер су утицале и на преостале социјалистичке државе које су колебљиво